

Inson ma'naviyatini oshirishda kitobning o'рни.

(Bolalar adabiyoti)

Nigina Sarmisakova.

Toshkent amaliy fanlar universiteti, Gavhar [ko'chasi.1.\(niginasarmisakova@gmail.com\)998976870221](mailto:ko'chasi.1.(niginasarmisakova@gmail.com)998976870221)

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10439369>

Kalit so'zlar : Ma'naviyat, Kitobxonlik, jamiyat, yoshlar, Prezident, kitob, internet.

Anatatsiya Ma'naviyat inson ruhiy va aqliy olamini ifodalovchi tushuncha. U kishilarning falsafiy, huquqiy, ilmiy, badiiy, axloqiy, diniy tasavvurlarini o'z ichiga oladi. Ma'naviyat atamasining asosida „ma'no“ so'zi yotadi.

Kirish

Kitob maslahatchi, sadoqatli hamroh, eng yaqin do'st va bebaho boylik hisoblanadi. Inson hayotida uning o'рни muhim. Millatning ma'naviy-ruhiy dunyosini kitobga munosabati, kitobxonlik darajasiga qarab ham aniqlash mumkin. Jahon madaniyatiga munosib hissa qo'shgan ajdodlarimiz erishgan betakror yutuqlarning sababi ham kitob mutolaasidir. Shu bois yurtimizda aholining kitobxonlik madaniyatini yuksaltirish masalasiga jiddiy e'tibor qaratilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 14-dekabr kunidagi "2020-2025-yillarda kitobxonlik madaniyatini

rivojlantirish va qo'llab quvvatlash milliy dasturini tasdiqlash to'g'risida"gi 781-son Qarorida belgilab berilgan vazifalar o'zining dolzarbligi bilan muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois Malaka oshirish instituti Axborot-resurs markazi xodimlari tomonidan kitob mutolaasi va kitobxonlik madaniyatini oshirish hamda targ'ibot qilish, yangi kitoblar taqdimotini o'tkazish, mutolaa madaniyatini oshirish, shu jumladan, ommaviy-axborot vositalari orqali targ'ibot-tashviqot ishlari muntazam ravishda olib borilmoqda. Olimlar, ziyolilar, mamlakat va millat kelajagi uchun chuqur qayg'uganlarni yaqin-yaqingacha bir narsa qiynab kelardi: nega yoshlarimiz, umuman, fuqarolarimiz o'rtasida kitobxonlik madaniyati pasayib ketdi, nima uchun yerdan ko'kka ko'taradigan, bizni barkamollik sari yetaklaydigan, insonlar qalbiga yorug'lik va ilqlik kiritadigan, oq bilan qora, yaxshilik bilan yomonlik, vayronkorlik bilan bunyodkorlikning farqini ongli ravishda anglatishga yordam beradigan, insoniyat tomonidan yaratilgan eng noyob kashfiyot – kitobning qadri tushib ketmoqda? Nima sababdan ayrimlar kitob o'qiganlarni zamondan orqada qolayotganlar qatoriga qo'shib qo'ymoqda?

Darhaqiqat, bu savollar barchamizni qiynar edi. Men shu o'rinda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti

Shavkat Miromonovich Mirziyoyevning 2016 yil 19 oktabrda Tadbirkorlar va ishbilarmonlar harakati-O'zbekiston Liberal-demokratik partiyasining VIII s'yezdidagi saylovoldi ma'ruzasida bildirilgan ayrim fikrlari xususida to'htalmoqchi edim. Ma'ruzada bugungi kunda axborot – kommunikatsiya texnologiyalari, Internet tizimini keng rivojlantirmasdan turib, mamlakatimizni modernizatsiya qilish va yangilash, barqaror taraqqiyotga erishish haqida so'z yuritish mumkin emasligiga e'tibor berilgan. "Ayni paytda, - deydi Shavkat Miromonovich, - axborot-kommunikatsiya sohasidagi oxirgi yutuqlarni o'zlashtirish bilan birga, yoshlarning kitob o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirishga, ularni kitob bilan do'st bo'lishga, aholining kitobxonlik saviyasini yanada oshirishga alohida e'tibor qaratish lozim bo'ladi. Buning uchun, avvalo, milliy adabiyotimiz va jahon adabiyotining eng sara namunalari ijtimoiy tarmoqlarga joylashtirish va ularni keng targ'ib qilishga alohida e'tibor berishimiz muhim ahamiyat kasb etadi". ("XXI asr", 2016, 20 oktabr).

METOD:

Mamlakatimiz rahbarining kitob, kitobxonlik madaniyatini yaxshilash to'g'risida kuyunib gapirayotganliklarining chuqur falsafasi bor. Birinchidan, yuqorida qayd etilgani kabi, kitob insonni yerdan ko'kka ko'taruvchi, uning ma'naviy quvvatini oshiruvchi buyuk kuch hisoblanadi. Ikkinchidan, kitob insoniyatning tarixiy xotirasi, barchamizni o'z ma'naviy-ma'rifiy, ilmiy zaminimizni mustahkamlovchi, kelajakni yorqin ko'rsatib borishga qodir mash'ala hisoblanadi. Shuning uchun ham bizning yurtimizda ilm olish, kitob yozish, ijod qilish har doim ham millatning mavjudligi va u nimaga qodir ekanligini ko'rsatuvchi muqaddas tushunchalar hisoblanadi. Arastu hakimdan Abu Ali Ibn Sinoga, Aflotundan-Abu Rayhon Beruniyigacha, Jaloliddin Rumiyan-Alisher Navoiyigacha, Sohibqiron Amir Temurdan-Muhammadsharif Gulxaniyigacha yuzlab, minglab mutafakkirlarning shakllanishi, dunyoga tanilishi,

zamonlar oshsada ahamiyati yo‘qolmaydigan tadqiqotu kashfiyotlari faqat va faqat kitob orqali yuz berdi. Ularning bugungi avlod tomonidan chuqur o‘rganilishi, ular ilmiy-ma’rifiy bisotiga bot-bot murojaat qilishning sababi ham mutafakkirlarimiz tomonidan yaratilgan kitoblar tufaylidir.

Sharqda axloq-odob borasida buyuk asarlar yaratgan Muhammad Jablurdiyning kitob haqidagi quyidagi firklariga bir quloq tutaylik: “Ey aziz! Kishi uchun kitobdan azizroq va yoqimliroq suhbatdosh yo‘qdir. Kitob fasohat, balog‘atda, latofatda tengi yo‘q, munofiqlikdan holi hamrohdur. Yolg‘izlikda va g‘amli ayyomlarda munis ulfatdir. Unda na nifoq boru, na gina. U shunday hamdamki, so‘zlarida yolg‘on va xato bo‘lmaydi. Suhbatidan esa kishiga malollik yetmaydi. U o‘z do‘stining dilini og‘ritmaydi. Yuragini esa siqmaydi. U shunday rafiqdiki, kishi orqasidan g‘iybat qilib yurmaydi. Uning suhbatidan senga shunday fayzli foydalar yetadiki, bunday foydani odamlardan topa olmasan. Aksincha, aksar odamlar suhbatidan kishiga zarar yetadi. Kitobdek do‘st ichida barcha ilmu hilm mujassamdiki, u kishilarni o‘tmishdan va kelajakdan ogoh qilib turadi. Shuning uchun ham “Kitob aql qal’asidir”, deganlar”.

BOLALAR ADABIYOTI

— bolalar va o‘smirlar uchun yaratilgan badiiy, ilmiy, ilmiy-ommabop va publitsistik asarlar majmui. Bularning asosiy qismini badiiy asarlar tashkil etadi. Jahon xalqlari, shu jumladan o‘zbek xalqi Bolalar adabiyoti tez aytish, topishmoq, o‘yin qo‘shiqlari, rivoyat, afsona, ertak, makal, masal va doston singari aksariyat qismi bolalarga mo‘ljallab yaratilgan og‘zaki ijod namunalaridan boshlanadi. Bolalar adabiyotini bevosita bolalarga mo‘ljallab yaratilgan va aslida bolalarga mo‘ljallanmagan bo‘lsada, keyinchalik Bolalar adabiyotiga o‘tib qolgan asarlarga ajratish mumkin. Bolalar adabiyotining o‘ziga xos xususiyati — o‘zgaruvchan hodisa bo‘lib, u kitobxon yoshi, tarixiy davr va ijtimoiy muhit bilan bevosita bog‘liq. Kitobxon yoshini hisobga olish Bolalar adabiyotining eng asosiy xususiyatlaridandir. Masalan, maktabgacha yoshdagi bolalarda bu ko‘rgazmalilik, ezgulik va yovuzlik kuchlarining oddiy ko‘rinishdagi ziddiyatlariga asoslangan bo‘lsa, o‘smirlar uchun yaratilgan adabiyotda murakkab hayotdagi murakkab kishilarning ruhiyati ochila boshlaydi. Bolalar adabiyotining yana bir xususiyati uning harakatga boyligidir. Bundan Bolalar adabiyotida syujetga bo‘lgan talab ham kelib chiqadi. U voqealarning tezkor, qiziqarli, fantaziyaga, yumorga boy ravishda yechilishini talab qiladi. Sharq yozma adabiyotida «Pandnoma», «Mav’izatnoma», «Nasihatnoma», «Axloq kitoblari» singari nomlar bilan tasnif qilinuvchi asarlar Bolalar adabiyotining dastlabki namunalari hisoblanadi. Masalan, Kaykovusning «Mav’izatnomai Kaykovus» («Qobusnoma»), Shayx Savdiyning «Guliston» va «Bo‘ston», Jomiyning «Bahoriston» asarlari shular jumlasidandir. Bular tarjima vositasida o‘zbek Bolalar adabiyotiga kirib kelgan. O‘zbek Bolalar adabiyotida ayniqsa, adabiy ertak janri rivojlandi. Hamid Olimjonning Oygul va

Baxtiyor, «Semurg‘yoki Parizod va Bunyod», Mirtemirning «Ajdar», Shukur Sa’dullaning «uch ayiq», «Ayyor chumchuq», Zafar Diyorning «Yangi ertak», «Toshxon bilan Moshxon», «Tulkining hiylasi», Sulton Jo‘raning «Zangor gilam» va «Qaldirg‘och» singari adabiy ertaklari xalq og‘zaki ijodi an‘analari asosida yaratilgan, shakl va mazmun jihatdan puxta badiiy asarlar sirasiga kiradi. 30-yillarda o‘zbek bolalar she‘riyati yuksalib, uning mavzu doirasi kengaydi. 40-60-yillarda o‘zbek Bolalar adabiyoti yanada rivojlandi, bolalar yozuvchilarining safi Nosir Fozilov, Xudoyberdi To‘xtaboyev, Tolib Yo‘ldosh, Farhod Musajonov, Latif Mahmudov va boshqa qalamkashlar hisobiga kengaydi. Uyg‘un, Mirtemir, Asqad Muxtor, Sayd Ahmad, Shuhrat, Mirzakalon Ismoil, Mirkarim Osim singari kattalar adabiyoti vakillari ham bolalarga atab asarlar yaratdilar. Quddus Muhammadiyning besh kitobdan iborat «Tabiat alifbosi» yosh kitobxonlarni ona tabiatga, hayvonot va o‘simliklar dunyosiga mehr-muhabbat ruhida tarbiyalovchi, quvnoq kulgi bilan yo‘g‘rilgan, mavzular rang-barangligi va tasvirning mukammalligi bilan e’tiborga sazovor. Yurtimizda bo‘lib o‘tyotgan kitobxonlik tanlovlarini faqat katta yoshlardagi o‘quvchilar, talabalar uchun emas, balki boshlang‘ich sinfdagi bolajonlar uchun ham tashkillashtirish kerak. Bolam hali kichkina, hali vaqt bor, katta bo‘lsa o‘zi o‘rganadi degan gaplar va o‘ylar bilan farzandning vaqtini va kelajagini ham barbod qilishadi ba’zi otanonalar. Psixologlarning aniqlashicha bola 3 yoshgacha 70% tarbiyani va o‘zgina bo‘lsa ham hayotiy ko‘nikmani egalar ekan. Qolgan 30% esa umri davomida o‘rganib borar ekan. Farzandni kitobga jalb qilish uchun ma’lum yosh belgilanmagan. Ona vujudida farzand 9 oy davomida shakllanadi. Mana shu jarayon davomida ham onalarimiz kitob o‘qishsa uni foydasi bor. To‘g‘ri balki u hech nimani anglamaydigan bir parcha go’shtdir. Lekin u onaning vujudidadir. O’sha vujud orqali his qiladi. Chet el mamlakatlarining ayrimlarida yosh bolakayning bo‘sh vaqti yoq ekan hatto. Bo‘sh bo‘ldi deguncha ularni kitob mutolaasiga jalb qilar ekan. Bizda esa farzandlarni aqlini tanishguncha erkin qo‘yishadi. Ha bir gap bo‘lar, o‘ziga kerak bo‘lsa o‘qidi bir kun bo‘masa otasi o‘qimagan u ham oddiy ishchi bo‘ladi degan o‘y ko‘pchilikning miyasida qolib ketgan. Mana shu narsa eng katta xatoligidir. O’sha muhitda bo‘shliq paydo bo‘ladi kegin. Odamlar 2 turga bolinadi bu hayotda. Kitob o‘qidiganlar va kitob o‘qiganlarni eshitadiganlar. Mana shuni ikkinchi turiga kirishsa ham xursand bo‘lishi kerak. Chunki eshitishni bilish ham, u eshitganidan xulosa chiqarish ham inson uchun yutuqdir. Ko‘p kitob o‘qigan odam bilan gaplashsez mazza qilasiz. Gaplari o‘rnida, ko‘p gapirmidi, ko‘p kulmaydi har bir gapi marvaridek terilgan bo‘ladi. Ularni eshitgan sariz madaniy xordiq olasiz. Boy odamni uyida katta kutubxonasi bo‘ladi, Kambag‘al odamni uyida katta televizori bo‘ladi. Mana hayotdan asl boylik nima ekan. Kitob o‘qidiganlar har doim televizor ko‘radiganlarni boshqarishadi. Agar boy va baxtli bo‘lishni istasang, ma’naviy saboqni yaxshilab yodlab ol degan ekan bir olim.

„Kitobxon bolajon“ nomli musobaqa tashkil qilish kerak boshlang‘ich sinf o‘quvchilari uchun. Ya’ni bunda

2,3,4 – sinf o‘quvchilari ishtirok etadi. Bu meni fikrim , taklifim. Bu tashkiliy musobaqani bosiqchilari qanday bo‘ladi?

Bu tanlovda bolalarga ota-onalar tomonidan yordam kerak bo‘ladi.

Ular uchun maxsus kitoblar ro‘yxati tuzuladi. (ertak kitoblar).

- 1,, Bo‘g‘irsoq’’
- 2 ,, Zumrad va Qimmat’’
- 3,,Sholg‘om’’
- 4 ,,Echki bolalari’’
- 5 ,,Tulki va turna’’
- 6 ,, Aytsam ishonmaysiz’’
- 7 ,, Qizil qalpoqcha va yovuz bo‘ri’’
- 8 ,,Baliqchi’’
- 9 ,, Oltin tarvuz’’
- 10 ,,Non va tilla’’

Bu kitoblar asosan rasmlardan iborat. Aynan sahnalashtirish uchun ham mos.

Bu yoshdagi bolalarga ko‘proq ig‘vo, g‘iybat, munofiqlikdan yiroq bo‘lgan ertaklar yoqadi. Negaki, yaxshi , mukammal tarbiya olgan bola boshqalarga hech bir ozor yetkasmaligini, takabburlik qilmasligini , hech kimga haqorat ko‘zi bilan qaramasligini , rostgo‘y bo‘lishini kichkintoylar avvalgi davr bolalar kitobxonligida tavsiya etilgan kitoblar orqali bilib olishgan. Demak,u o‘zidan kattalarga hurmatli, kichiklarga shafqatli va marhamatli, Shirin so‘zli va xushmomila bo‘lishni o‘rganib oladi. Bolalarni kitobga bo‘lgan qiziqishlarini yanada oshiradi. Faqat matnlardan iborat bo‘lsa ham bola zerikishi mumkin. <https://ziyouz.uz/eng-sara-asarlar/newsweek-jahon-adabiyoti-tarihidagi-eng-yahshi-100-kitob/> saytidagi kitoblarni o‘quvchilarga maslahat beraman.

Bolalar yozuvchilari ichida Anvar Obidjon , Xudoyberdi To‘xtaboyev kitoblari alohida ajralib turadi.

Bu musobaqa sinflar o‘rtasida uyushtiriladi. Yani nechta ikkinchi sinf guruhleri bo‘lsa shu sinflar o‘rtasida.

Birinchi hafta 1 ta ertak kitobni o‘qish va sahnalashtirish uchun tanlaymiz.

Ota-onalar ertak qahramonlarini 1 tadan tanlab olishadi.

Hafta davomida onajonlarimiz yoki dadajonlarimiz farzandiga shu ertakni o‘qib ,tanlab olgan ro‘liga tayyorlashlari lozim.

Barcha ota -onalar farzandlarini tayyor qilganidan so‘ng, oyni oxirida kattaroq tadbir sifatida sahnada namoyish qilishsa bo‘ladi.

Bu tanlovda bolajonlarimiz uchun o‘zlarini yoshiga mos maxsus sovg‘alar beriladi.

Ya‘ni kelajakda ko‘proq kitob o‘qib , spark avtomabilini yutishlari , harakat qilishlari uchun ularga fundament bo‘ladi. Ular mana shu narsalardan ruxlanadi, mativatsiya olishadi. Asta-asta har bir bolada ko‘nikma hosil bo‘ladi. Darslar ham qiziqarli bo‘ladi.

Xulosa

Hayotni zo‘r bo‘lishi , saodatli bo‘lishi faqat pulga bog‘liqmas. Ma‘naviyatiz bo‘lmasa obro-e‘tibor hammasi befoyda. Bizning dunyomiz – bizning o‘y-qarashlarimizning aksidir. Ongni o‘zgartirmay turib, bu olamni o‘zgartirish imkonsizdir. Kengroq fikrlashni o‘rganishimiz lozim. Cho‘ntagi boy , ruhi qashshoq bo‘lgan insonlarning ahvollari juda jirkanch . Chunki ular , har narsaning narhini bilishadi, ammo qadrini bilishmaydi. „Odamning ulug‘vorligi uning bo‘yi bilan o‘lchanmaganidek , xalqning ulug‘ligi ham,uning soni bilan o‘lchanmaydi,yagona o‘lchovi uning aqliy kamolati va axloqiy barkamolligidir’’ – degan ekan V. Gyugo. Kitob o‘z mavqeiga qarab qalbni tiriltiruvchi, shuurni uyg‘otuvchi, haqiqatni bildiruvchi, insonni tarbiya qiluvchi, jamiyatni poklovchi bir omildir. Sohadagi bugungi o‘zgarishlar, yangilanishlar kitobxon ruhiyatini qanchalik o‘zgartiradi, deb o‘ylaysiz?

– Bu boradagi bugungi islohotlar, yangiliklar juda katta g‘alaba, tafakkurning, ma‘naviyatning tantanasi, deb bilaman. Ko‘rgazma-yarmarka bahona vatanimizga Buyuk Britaniya, Rossiya, Germaniya, Qozog‘iston, Janubiy Koreya, Qirg‘iziston, Turkiya kabi davlatlardan tashrif buyurgan soha jonkuyarlari biznikilar bilan o‘zaro tajriba almashdi, qolaversa, mamlakatimizda bo‘layotgan ruhoni, iqtisodiy o‘zgarishlarni o‘z ko‘zlari bilan ko‘rdi, yangilanish, yuksalishlarga amin bo‘ldi. Bu ham nur ustiga a‘lo nur degani.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoev dastlab: “Kitobsiz kelajak yo‘q!” degan go‘zal hukmni e‘lon qildi. So‘ng mamlakatlar Prezidentlariga kitob tuhfa qilish urfini joriy etdi.

Tarixiy muloqotlar vaqtida Shavkat Mirziyoev Turkmaniston Prezidenti Gurbanguli Berdimuhamedovga O‘zbekistonda chop etilgan buyuk valiy shoir Maxtumquli saylanmasini sovg‘a qilganida, Turkmaniston Prezidenti kitob eng yaxshi tuhfa ekanini ta‘kidlab, Prezidentimizga minnatdorlik bildirgan edi.

Davlatimiz rahbari Rossiyaga qilgan safari vaqtida ham Vladimir Putinga ulug‘ san‘at arbobi Igor Savitskiyning faoliyati jamlangan kitobni hadya qildi.

Tojikistonga qilgan safarida esa Imomali Rahmonga hazrati Aburahmon Jomiyning “Muhabbat maxzani” kitobini hadya qildi. Bu kitobga Mavlono Jomiyning g‘azaliyotidan namunalar, Sulton Husayn Boyqaroga bag‘ishlangan “Iskandar xiradnomasi” asari, Ogahiy tarjima qilgan “Yusuf va Zulayxo” dostoni, eng muhimi, hazrati Jomiyning hazrat Navoiyga yozgan maktublaridan go‘zal namunalar jamlangan. Prezidentimiz boshqa mamlakatlarga qilgan safarlarida

ham kitob tuhfa qilish urfini bardavom saqlamoqda. Bunda teran va go'zal ma'no bor, deb o'ylaymiz.

Yaratganning go'zal ne'mati shuki, kitob hadya etish buyuk ajdodlarimizdan, sharaflı saltanatlarining ulug'laridan kelayotgan qutlug' an'anadir. Chunonchi, hazrat Navoiy aytadilar:

Ne mulk ichraki bir farmon yibordim,

Aning zabtig'a bir devon yibordim.

Bu go'zal baytdan ma'lum bo'ladiki, kitob – yaxshilik va pok niyat, do'stlik va tinchlik, samimiyat va hamkorlik elchisidir.

Muayyan vaqt xalqimiz, jamiyatimiz kitobdan uzilib qoldi, kutubxonalar militsiyaxonaga aylandi, chegaradan kitob olib o'tuvchi kishilar go'yo jinoyatchidek ko'rindi.

Ko'p shukrki, bu nuqson o'z vaqtida isloh etilib, endi kitobga qaytish jarayoni boshlandi.

Kitobga qaytish vijdonga qaytishdir. Kitobga qaytish haqiqatga, insofga, adolatga, ma'naviyat va ma'rifatga, umuman olganda, hayotga qaytishdir. Kitobsiz hayot ruhsiz hayotdir. Ruhsiz hayot esa o'limdir.

Mazkur tarixiy qarorda qayd etilgan: "Mazmunan sayoz, milliy ma'naviyat va qadriyatlarimizga, axloq me'yorlariga mos kelmaydigan, yoshlar tarbiyasiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan adabiyotlarni tayyorlash, bosib chiqarish va tarqatishning oldini olish choralari ko'rish" degan so'zlar eng muhim, eng dolzarb nuqtalardan biridir. Chunki biz hayotimizda ba'zan axloqiy buzuvchilikni targ'ib qiladigan manfur asarlarni ham xalqimizga "badiiy adabiyot" deb taqdim etdik. Mazkur bandda esa bu illatning oldini olish chorası aniq-tiniq belgilab berildi.

Ancha yillar kitobdan yiroqlashgan, kitobxonlik madaniyatidan mahrum bo'lgan yoki xalqaro aloqa vositalaridagi yengil-yelpi, oldi-qochdi gaplarga o'rgangan insonlarni, ayniqsa, yoshlarni qanday qilib kitobga qaytaramiz, qanday qilib "qoni qaynoq" yoshlarni qayta kitobxon qilamiz, degan savol ko'ndalang edi.

Bunday ayanchli holat ham Prezident qarorida hisobga olingan va buning chorası quyidagicha belgilangan:

"Kitob mutolaasi va kitobxonlik madaniyatini oshirishga doir targ'ibot ishlarini tizimli va samarali tashkil etish, bu borada kitobxonlar, kutubxonachi va targ'ibotchilar o'rtasida "Eng kitobxon maktab", "Eng kitobxon mahalla", "Eng kitobxon oila", "Eng faol kutubxonachi" kabi ko'rik-tanlovlarning saralash va respublika bosqichlarini yuqori saviyada o'tkazishni yo'lga qo'yish" masalasi ana shu muhim chora-tadbirlardan biridir.

Qissadan xulosa – kitob, yozuv mo'tabar va aziz. Kimki hurmatga loyiq bo'lgan kitoblarga ehtirom ko'rsatsa, kitobni do'st tutsa, xalqni kitobxonlikka targ'ib etsa, shubha yo'qki, Yaratgan bunday kishiga ulug' izzat beradi!

Xalqimizga kitobsevarlik ruhi doim yor bo'lsin!

Foydalanilgan adabiyotlar:

. Ad.: Suyumov A., Kichkintoylar adabiyoti, T., 1962; Jahongirov F., O'zbek bolalar folklori, T., 1975; Bolalar adabiyoti va zamonaviylik, T., 1981; Safarov O., O'zbek bolalar poetik folklori, T., 1985; O'zbek bolalar adabiyoti va adabiy jarayon, T., 1989; Barakayev R., Jonajonim, she'riyat, T., 1997. Rahmatilla Barakayev, Kavsar Turdiyeva.

Jamilova Bashorat Sattorovna

[O'zME](#). Birinchi jild. Toshkent, 2000-yil

Suyumov A., Kichkintoylar adabiyoti, T., 1962;

Jahongirov F., O'zbek bolalar folklori, T., 1975;

Bolalar adabiyoti va zamonaviylik, T., 1981;

Safarov O., O'zbek bolalar poetik folklori, T., 1985;

O'zbek bolalar adabiyoti va adabiy jarayon, T., 1989;

Barakayev R., Jonajonim, she'riyat, T., 1997.